

Ruimte om te beginnen

Bijbelse achtergrond

'En toen de aarde nog woest en leeg was, ademde God over die nog ongevormde wereld.' Zo begint de Bijbel, het verhaal van God en de mensen. De Hebreeuwse term 'Ruach' in het allereerste Bijbelvers staat voor de adem van God, voor vitaliteit en energie. Het is de levensadem die God in de schepping blaast. Door te ademen creëert God, en door te creëren toont hij hoe hij in elkaar zit en hoe hij handelt.

Gods adem ordent hemel en aarde, het land en de zee, het gras en de bomen, de zon, de maan, de sterren en alle hemellichamen, de planten en de dieren, alle levende wezens. Wat in wanorde was komt in orde, in een nieuwe werkelijkheid.

Elke scheppingsdag begint met de woorden 'en God sprak'. Gods scheppen is spreken. Hij raakt het leven dat Hij creëert, niet aan. Hij knutselt niets ineen, maar beademt met zijn voorzichtige spreken een wereld die zich gaat ordenen en begint te bewegen. God ademt en spreekt en laat de wereld zich vormen.

Dat spreken heeft overigens tijd nodig. Het duurt zes dagen. God neemt de tijd om, al scheppend, met de mens te communiceren. Hij zoekt vanaf zijn eerste optreden de dialoog.

De zesde dag scheidt God de mens. Hij maakt hem naar zijn beeld en gelijkenis. Naast de eerste, grote schepper ontstaan zo miljoenen kleine scheppers. God laat de mensen weten dat de schepping niet alleen van hem is. Hij geeft ze genereus uit handen. Het is aan de mensen om er zorg voor te dragen en eraan verder te werken.

Op de laatste dag, de zevende en heilige, rust God. Zijn zevende dag is onze eerste dag, het einde wordt begin. Voortaan recreëert de mens de vrije scheppingsdaad van God. De oude theologie noemt dat de 'creatio continua', een voortdurend beginnen.

De ruimte om te beginnen

Het scheppingsverhaal is het spannende verslag van het prachtige risico dat God nam om de mens geboren te laten worden. Het getuigt van zijn creativiteit maar ook van zijn generositeit. Hij geeft zijn schepping uit handen.

God is geen onbewogen, eenzame beweger. Hij heeft een compagnon de route, een medeschepper nodig.

Zoals God is elke mens sindsdien een beginner, die de kans krijgt om nieuwe werelden te creëren. Beginnen is iets of iemand anders geboren laten worden en bevrijden van wat verdrukt, klein houdt, verdrietig en ongelukkig maakt.

Creativiteit doet mensen meer op God lijken. Ze boetseert de wereld meer en meer tot de door God gedroomde wereld. Christenen geloven dat God hen in dat scheppingsproces blijvend ondersteunt en nooit meer loslaat. De schepping groeit in dialoog en gedragen door een verbond tussen mensen en God.

Maatschappelijke betekenis

Die schepping bevindt zich vandaag echter op een ecologisch kantelpunt. Het egocentrisme van de mens verstoort de samenhang met zijn natuurlijke omgeving grondig. Ondertussen is de druk op de schepping zo groot dat we dringend op zoek moeten naar een houdbaar evenwicht tussen economie en ecologie. Het bewustzijn van de schade aan de schepping, groeide de voorbije decennia sterk. Nu moet wat gebroken is, hersteld worden.

Het is een fundamentele opdracht voor christenen om zich voor dat herstel van de ecologische samenhang in te zetten. Paus Franciscus noemt het de bekering tot een integrale ecologie. Volgens hem moet die ommekeer ons leven binnendringen en het omvatten als een nevel onder een gesloten deur. Het nieuwe begin kan een teken van hoop worden, een herstel van de gegeven schepping. God kan ons inspireren om in verzet te komen tegen alles wat niet authentiek en duurzaam is.

Scheppen is ademen en anderen laten ademen in een samenleving waar jonge mensen soms adem te kort komen. Wij kunnen jonge mensen inspireren om creatief te zijn en met hun verbeelding iets totaal nieuws te maken. Creativiteit geeft zuurstof om buiten de lijntjes te kleuren, om meer dan een oplossing te zien voor milieuproblemen, klimaatproblemen en sociaal onrecht en om niet slaafs vooropgestelde methodes te volgen.

Een herinnering voor ons

Uit paus Franciscus' homilie in de sloteucharistie van de Wereldjongerendagen in Lissabon:

Het derde woord: niet bang zijn. Een woord dat zo vaak terugkomt in de Bijbel, in de Evangelieën: 'Wees niet bang'. Dit waren de laatste woorden die Jezus tot de discipelen sprak bij de Gedaanteverandering: 'Wees niet bang' (Mt 17:7).

Verwerkingsvragen

1. Wat betekent het voor jou dat we naar Gods evenbeeld geschapen zijn?
2. Wat betekent het dat de mensen op de zesde dag, als laatste, geschapen zijn, maar wel mogen heersen over aarde en dieren?
3. Wat houdt die taak van het heersen over aarde en dieren in volgens jou?
4. Wat houdt jou soms tegen om duurzaam te denken of te handelen? Zou God je daarbij kunnen helpen?